

IDÉPROGRAM

Sveriges Dövas Riksförbund

VI TROR...

på alla människors lika och unika värde. Alla har rätt till delaktighet på lika villkor. Vår organisation erbjuder mötesplatser, sprider kunskap och driver på utvecklingen mot ett samhälle där teckenspråk har en självklar plats.

Språk är viktigt för människors välbefinnande och avgörande för våra livsvillkor. Genom språk kan vi ha en kommunikation med andra och på så sätt förmedla vad vi känner och tänker. Vi får på så vis samhörighet med andra, uttrycker vem vi är och vad vi vill.

Sedan vi bildades år 1922 har vi oavbrutet arbetat för människors rätt till teckenspråk. Vår mångåriga kamp för det svenska teckenspråket ledde till att Riksdagen officiellt erkände teckenspråket som dövas första språk år 1981. Sverige blev unikt som första land i världen med det beslutet. Sedan 2009 jämställs svenskt teckenspråk med nationella minoritetsspråk enligt Språklagen (SFS 2009:600).

**”OM DU TALAR TILL EN MAN I ETT SPRÅK HAN FÖRSTÅR,
GÅR DET TILL HANS HUVUD.
OM DU TALAR TILL HONOM PÅ HANS EGET SPRÅK, GÅR
DET TILL HANS HJÄRTA.”**

NELSON MANDELA

VÅR VISION

Teckenspråk för möjligheter utan gränser och ett hållbart samhälle!

VÅR VERKSAMHETSIDÉ

SDR driver frågor, agerar kraftfullt och väcker opinion om våra mänskliga och demokratiska rättigheter. Vi arbetar för rätten och möjligheten att använda svenskt teckenspråk. Det svenska teckenspråket är av central betydelse i våra liv och avgörande för delaktighet på lika villkor i det svenska samhället.

I vår verksamhet tillvaratas engagemang och vi erbjuder teckenspråkiga mötesplatser. Vi sprider kompetens och medvetenhet i vår organisation och i det samhälle som omger oss.

**”DET FINNS ETT ENDA SÄTT ATT FÖRSTÅ
ANNAN KULTUR, OCH DET ÄR ATT LEVA MED
DEN, FLYTTA IN I DEN, LÄRA SIG SPRÅKET OCH
SEDERNA. FÖRSTÅELEN KOMMER SENARE OCH
DEN HAR INGA ORD, FÖR I SAMMA ÖGONBLICK
MAN BEGRIPER HUR DET FUNGERAR FÖRSVINNAR
BEHOVET TILL FÖRKLARINGAR.”**

DUVAN I PROVENCE AV BJÖRN HOLM

VÅR VÄRDEGRUND

DELAKTIGHET OCH DEMOKRATI

Vår demokratisyn bygger på alla människors lika och unika värde, där människor har samma rätt till delaktighet. I ett jämställt och visuellt samhälle ser vi respektfulla möten mellan människor utan språkliga barriärer. En grundläggande mänsklig och demokratisk rättighet är att ha möjlighet till självbestämmande och kunna påverka sin egen situation. Som en språklig och kulturell minoritetsgrupp ska vi vara delaktiga i beslut som rör våra liv för att säkerställa våra mänskliga rättigheter.

Därför arbetar vi för vår delaktighet och våra rättigheter.

ENGAGEMANG OCH MÖTESPLATSER

Att använda ett gemensamt språk skapar tillhörighet och gemenskap. Vi är en organisation som är öppen för alla och där varje medlem är viktig. Oavsett var vi befinner oss tillvaratar vi engagemang och alla intresserades frågor, idéer och visioner genom ett ömsesidigt förtroende och ansvarstagande. Det är vi tillsammans som är vår rörelse.

Därför tillvaratar vi engagemang och erbjuder teckenspråkiga mötesplatser som präglas av mångfald.

KOMPETENS OCH MEDVETENHET

Olika erfarenheter, värderingar och perspektiv är en resurs som ska erkännas och bemötas. Genom en stolthet över vårt kulturarv, vårt språk och vår identitet berikar vi samhällets mångfald. Vi brinner för att möta framtiden i ett samhälle där våra kunskaper och vår historia ska tillvaratas med målet om förändrade strukturer och normer.

Därför sprider vi kompetens och medvetenhet i det samhälle som omger oss.

”SÅ LÄNGE VI HAR DÖVA MÄNNISKOR PÅ JORDEN, KOMMER VI ATT HA TECKENSPRÅK. OCH SÅ LÄNGE VI HAR VÅRA FILMER, KAN VI BEVARA TECKEN I DERAS GAMLA RENHET. DET ÄR MIN FÖRHOPPNING ATT VI ALLA ÄLSKAR OCH SKYDDAR VÅRT VACKRA TECKENSPRÅK SOM DEN ÄDLASTE GÅVA GUD HAR GETT DÖVA.”

GEORGE VEDITZ (ORDFÖRANDE I NATIONAL ASSOCIATION OF THE DEAF OF THE UNITED STATES, NAD)
OCH DEN FÖRSTA PERSONEN SOM DOKUMENTERADE TECKENSPRÅK PÅ FILM

VÅRA GEMENSAMMA UTMANINGAR

• Stark ställning för teckenspråket

Teckenspråk har under lång tid osynliggjorts och marginaliserats. En vardag fylld av språkliga barriärer är mentalt påfrestande och bidrar till sämre hälsa, oavsett ålder. Det är viktigt att skapa möjligheter att möta teckenspråkiga förebilder och språkmiljöer. Intresset för språket växer i möten med andra som använder det. Fungerande språk är en förutsättning för att vi ska kunna kommunicera och utvecklas som människor. Vi står upp för rätten och möjligheten att lära sig, använda och utveckla svenskt teckenspråk enligt Språklagen. Vårt mål är att våra medlemmars rätt till språket stärks inom samtliga samhällssektorer.

• Fortsatt arbete mot audism

Samhällsförändringar har medfört att döva barn får andra förutsättningar för att få tillgång till teckenspråk, dövkultur och dövhistoria. Vi möts ofta av en majoritetsnorm där människor värderas utifrån sin hörsel förmåga och att kommunikation förväntas ske via ljud och talade språk. Språkutveckling förväxlas ofta med talspråksutveckling där visuella språk bortses. Hörselnormerna bidrar till stereotypa bilder av döva och ett förtryck mot döva och hörselskadade som kallas audism. Genom kunskaps- och informationsspridning vill vi arbeta normkritiskt med attitydförändringar för ett samhälle utan hörselnormer och audism.

• Kunskap om vår kultur

För att förbättra bemötandet i samhället och våra livsvillkor måste kunskapen om oss, vårt språk, vår historia och vår kultur höjas. Språket används för att både ta till sig och uttrycka kultur. Kultur uppstår genom gemensamma normer och värderingar. Döva har genom tiderna sökt gemenskap hos varandra och kämpat för att bevara sitt språk och att upprätthålla sin kulturs överföring från generation till generation. Kunskapen finns endast hos de som själva tillhör en språklig och kulturell minoritetsgrupp, därför ska vi förmedla kunskap om vår kultur.

• Erkännande av dövkompetens

Det finns strukturer i samhället som utesluter och stänger ut värdefull kompetens genom exempelvis krav på kvalifikationer, utbildningar eller funktioner. Det kan vara att vi inte ges naturliga positioner inom områden där vår kompetens behövs eller att vi utesluts på arbetsmarknaden utifrån våra funktionsförutsättningar. Livserfarenheter som vi fått genom att leva i den teckenspråkiga gemenskapen ger oss en unik kompetens om teckenspråk, språkkänsla, kultur, visuellt levnadssätt och förståelse om dövas sätt att leva. Dövkompetens ska synliggöras och ett samhälle utan vår kompetens är ett rent resurslöseri. Ingen annan ska ha tolkningsföreträde i frågor som gäller oss. Vårt mål är ett samhälle där vår odiskutabla kompetens är tryggad och inga beslut om oss fattas utan oss.

- **Förändrad syn på döva**

Olika former av strukturell diskriminering bidrar till att döva ofta beskrivs som funktionshindrade med nedsatt förmåga. Att kalla sig döv står inte i direkt relation till vilken typ av hörselnedsättning man har, utan har mer att göra med känslan av tillhörighet i en kulturell och språklig minoritet. Ett steg i vårt gemensamma arbete är att återta (från engelska ordet reclaim som betyder ta tillbaka makten över) begreppet döv och överlåta definitionen av oss till oss själva. Vi vill se ett samhälle där vi återtagit begreppet döv och där döva inte ses som en grupp med funktionsnedsättning utan en kulturell och språklig minoritet.

- **Utveckling av nya mötesformer**

Möten och nätverk mellan människor är viktiga för att få nya kunskaper och insikter, och ger energi till engagemang. Trots geografiska avstånd och föreningarnas varierande förutsättningar ska organisationen tillvarata engagemang hos människor utifrån vilka frågor de brinner för och vill driva. I vissa delar av landet är det en särskild utmaning att skapa möten och teckenspråkiga språkmiljöer. På nationell, regional och lokal nivå vill vi genom teknisk utveckling och alternativa sätt att mötas motarbeta utanförskap och isolering samt bidra till bättre förutsättningar för engagemang.

- **Utvecklat mångfaldsarbete**

SDR ska vara öppet för alla och alla ska känna sig välkomna. Det ska finnas en tolerans och insikt om att det är viktigt att respektera varandras olikheter. Genom att synliggöra de normer som styr våra föreställningar och värderingar kan vi skapa bättre grund för att fler känner sig hemma i förbundet. Vi vill utveckla ett gemensamt och aktivt mångfaldsarbete kring exempelvis antiaudism, antirasism, HBTQ, genus, ålder, olika funktionsförutsättningar, öppenhet för andra kulturer med mera. En verksamhet som är öppen för alla har bättre förutsättningar för en bred och berikande mångfald och får en stark attraktionskraft där flera vill vara med i vår teckenspråkiga gemenskap.

**”HELA VÄRLDEN ÄR FULL AV
UNDERVERK, MEN VI ÄR SÅ VANA
VID DEM ATT VI KALLAR DEM
VARDAG”**

H.C ANDERSEN

**”SPRÅKET ÄR
INTRÄDESBILJETTEN TILL LIVET”**

ELSE VIG JENSEN

Sveriges Dövas Riksförbund
SDR.ORG